

Informace o naplňování Strategie romské integrace 2021-2030 v roce 2022

29.2.2024 - | Vláda ČR

Účelem Informace o naplňování Strategie je podat shrnutí, jaká opatření byla gestory a spolugestory realizována za účelem plnění Strategie a otevřít tím diskuzi o opatřeních, která plněna nejsou. Zároveň tento materiál bude sloužit jako jeden z podkladů pro revizi Strategie, jež je očekávána v roce 2024.

Strategie definuje 7 strategických cílů. Strategický cíl A je zaměřen na podporu rovnosti, začleňování a participaci, souhrnně označován jako emancipace, strategický cíl B obsahuje specifické cíle a opatření na řešení anticiganismu v české společnosti, strategické cíle C, D, E a F jsou pak zaměřeny na základní integrační témata, tzn. vzdělávání, bydlení, zaměstnanost a zdraví. Poslední strategický cíl G má pak za cíl zajištění kapacit a zdrojů pro účinnou implementaci Strategie.

U každého opatření je proveden souhrn plnění od všech odpovědných resortů a institucí. Splněná opatření obsahují informaci o splněném kritériu plnění. V této souvislosti je důležité upozornit na to, že tento dokument nemapuje, a ani toho není schopen, reálný dopad jednotlivých opatření na život Romů v České republice. Pro tento účel bude pravděpodobně zpracována externí evaluace, která by měla v roce 2025 zhodnotit reálný dopad cílů Strategie.

Z předložených podkladů vyplývá, že bohužel více jak 1/3 opatření, konkrétně 60 opatření, nebylo v roce 2022 plněno, 56 opatření bylo plněno částečně, 37 opatření bylo plněno a pouze 2 opatření byla splněna. Souhrnné plnění opatření jednotlivými gestory tvoří Přílohu č. 1. Toto statistické shrnutí je však nutné brát s rezervou, jelikož každé opatření má zpravidla více než jednoho gestora, přičemž „váha“, resp. věcná příslušnost, každého z gestorů je odlišná. Zároveň se velmi liší počet jednotlivých opatření u každého z gestorů, přičemž pod některé orgány jsou započítány rovněž jim podřízené organizace.

Vysoký počet opatření, která byla vyhodnocena jako „neplněna“ a „částečně plněna“ značí nutnost otevřít diskuzi ohledně správného pochopení a nastavení záměru opatření.

Důvodem celkově negativního vyhodnocení plnění Strategie může být, kromě nesprávného pochopení opatření a nastavení plnění jejich kritérií ze strany jednotlivých gestorů, nedostatečná alokace finančních prostředků ze státního rozpočtu k plnění jednotlivých opatření, nedostatečná kapacita pracovníků podílejících se na plnění jednotlivých opatření, zejména pak opakované snižování počtu pracovníků gestora Strategie, které značně znesnadňuje možnosti detailnějšího sledování plnění opatření a pravidelnou diskuzi s danými gestory, ale i plnění opatření, jejichž gestorem je Kancelář Rady vlády pro záležitosti romské menšiny, resp. Odbor lidských práv a ochrany menšin a samotný Úřad vlády ČR je. Obdobně lze za negativní faktor při plnění jednotlivých opatření označit také vysokou fluktuaci pracovníků, kteří mají oblast romské integrace ve své pracovní náplni, což vede ke každoročním nesrovnalostem v předložených podkladech. Zároveň lze negativně vnímat také velkou roztržitost agendy romské integrace, kterou v rámci daných resortů vykonává zpravidla několik útvarů, které mezi sebou nedostatečně komunikují a jejich jednání a plnění kritérií je často až protichůdné. Intenzivnějšímu plnění opatření rovněž nepřispívá celková roztržitost agendy, které se věnuje více orgánů napříč státní správou (ÚV ČR, MMR, MPSV atd.) a není pevně daný její jednotný směr ani koordinační útvar.

Mezi další důvody nedostatečného plnění Strategie lze pak uvést legislativní překážky a zdlouhavou tvorbu některých předpisů např. předpis věnující se sociálnímu, resp. dostupnému bydlení nebo opakovaně diskutovaná možnost sběru etnických dat. Zároveň u části opatření, která jsou vyhodnocena jako „neplněna“ je problémem jejich realizace pouze prostřednictvím projektů (např. projekt Efektivní podpora zdraví osob ohrožených chudobou a sociálním vyloučením), tzn. bez systémového ukotvení. Po skončení těchto projektů pak není zajištěno následné plnění daných kritérií, resp. opatření, a nebude tak docházet ke změnám, jež Strategie předpokládá.

Úkolem pro gestora, resp. autora Strategie (Úřad vlády ČR, Odbor lidských práv a ochrany menšin) v příštím roce bude vyjasnit si, kdo nese hlavní koordinační roli v plnění Strategie, zda Kancelář Rady, jak tomu bylo v minulosti, která má však omezené kapacity pro účinnou implementaci Strategie, nebo zmocněnkyně vlády pro romské záležitosti. Zároveň je nutné do plánované revize Strategie v roce 2024 vyjasnit, zda bude možné daná opatření ze strany jejich gestorů plnit, případně, jak modifikovat jejich kritéria plnění, aby vedla k plnění daného specifického cíle.

<https://vlada.gov.cz/cz/ppov/zalezitosti-romske-komunity/aktuality/informace-o-naplnovani-strategie-romske-integrace-2021-2030-v-roce-2022-212214>